

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mecurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiană”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Hurnica”, „Geogeană”, „Grănișerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpovana”, „Lucașfărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăana”, „Tibleșana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărăndeană”, „Zlăgăneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui em² câte 10 fileri.

Un institut de asigurare românesc.

III.

Ar mai fi o chestiune de importanță — ca să încheiem expunerile noastre privitoare la societatea de asigurare — și anume aceea a funcționarilor.

Cine să conducă societatea proiectată și cu ce personal? O întrebare pe care trebuie să ne-o punem dela început, căci știm bine că operațiunile de asigurare, fiind un ram de afaceri de tot deosebit, reclamă cunoștințe vaste de specialitate, pe cari numai foarte puțini din ai noștri le vor avea și cine știe deci dacă se va încumeta cineva ca să primească greaua și răspunzătoarea sarcină de director-executiv al înființându-lui institut. Căci nouă ne lipsește cu desăvârșire tradiția de muncă și de experiență în materie de asigurare.

Până când la daraverile de credit, pe cari le cultivăm de aproape 40 de ani într-o măsură tot crescândă, tot mai intensiv, ne-am inițiat, ne-am aprofundat binișor în tainele afacerilor, ne-am croit cu un cuvânt calea, pe care s'o urmăm, formând o adevărată școală practică pentru generația mai tină, — la asigurare, unde se recere și mai mult spirit de inițiativă, simț de organizare și temeinice cunoștințe tehnice (de matematică specială), suntem aproape lipsiți de oameni pregătiți pentru această carieră. Puțini funcționari ce-i avem de prezent în serviciul câtorva bănci străine de asigurare sunt tot contingentul de care am dispune. Aici am mai putea aminti poate și personalul celor 4 bănci mari de asigurare din

România. Dar câți din toți aceștia se vor învoi ei oare să-și lase șansele de avansament și anii de pensie acolo unde sunt? și resp. se vor putea ei desface în grabă — și în special cei din țară — de institutul la care sunt angajați mai ales acum când e vorba de a trece la o societate de concurență? Temeri avem că nu.

Ce e de făcut atunci? Să se eximită 3—4 bărbați serioși, funcționari de bancă, fie și pentru mai puțină vreme, la societăți străine, bunăoară la acelea, la cari banca din chestiune își va reasigura materialul propriu, și unde, pe lângă interes și diligență potențată își vor putea însuși sau completă în timp relativ scurt cunoștințele în această branșă. În anii dintâi și pentru posturile mai gingașe s'ar putea chiar reflecta la serviciile vre-unui străin sau doi, bunăoară pentru acelea de director-executiv sau de matematic, deși ar fi mai conștient dacă dela început toți slujbașii fără deosebire ar fi de neamul nostru. În felul acesta apoi s'ar pune temelia unui corp de funcționari pricepuți și destoinici, între ale căror îndatoriri de frunte ar aparține apoi și aceea, de a se îngriji de o sucreșcență sănătoasă.

*

Este dela sine înțeles acum că o întreprindere atât de mare și de extinsă și care are nevoie de un capital și de o clientelă atât de însemnate nu poate fi înjghebată, pusă în picioare și susținută de câțiva particulari, de un grup de oameni privați, fie ei aderenții oricât de mari și de convinși ai ideii de față; pentru ducerea la îndeplinire a acestui plan măreț este lipsă de sprijinul bănesc, dar mai ales moral al mai multor

factori hotărâtori. În prima linie a băncilor și a bisericilor noastre.

Institutede financiare grupate azi aproape toate în jurul „Solidarității“, a cărei menire — în afară de control — este tocmai darea de directive și de sfaturi și luarea inițiativelor în cauzele, cari ating interesele de orice natură ale băncilor noastre, — primesc, așa știm, cu bucurie orice propunere venită dela „Solidaritatea“ și menită a contribui la dezvoltarea și consolidarea lor și a poporului nostru. Iată pentru ce ne adresăm deci cu toată încrederea către onorab. direcțiune a acestei Asociațiuni a institutelor noastre de bani, rugându-o ca ea, care este astăzi așazicând forul suprem al băncilor românești, să ia toată afacerea cu societatea de asigurare în mână, să cumpănească lucrurile și să le studieze și, îndată ce le va aprobă în principiu, să convoace fără amânare reprezentanții băncilor, a bisericilor și pe fruntașii noștri la o anchetă, care să se pronunțe apoi definitiv în această afacere.

Până atunci am dori însă ca după modestele noastre păreri, expuse cu gând sincer și curat, să urmeze încă cât de multe altele pentru clarificarea chestiunii.

(Brad).

Emanoil Comșa.

*

Chestiunea băncii de asigurare românești continuă a preocupă opinia noastră publică și ziarele noastre. Atât „Libertatea“, cât și „Tribuna“ au produs părțile de frunte ale articolului publicat în Nr. nostru 38 și 41, iar „Tovărășia“ ocupându-se cu articolul d-nului I. Simu din numărul penultim al „Țării Noastre“ în care se cerea, ca Românii să nu abandoneze „Transilvania“ — este de părere că: „decât o cărpoceală ca discreditata „Transilvania“, mai bine să se înființeze o bancă neatârnată românească, cu nume nou, aranjament nou, cu însuflețire virgină și — rezultatul nu va lipsi“.

În „Țara Noastră“ Nrul penultim în fine d-nul V. C. O. consacră acestei chestiuni aproape 3 coloane mari și acceptază fără rezerve propunerea pentru înființarea băncii de asigurare românești „fiindcă este deplin convins că azi noi avem“:

- a) Capital trebuincios pentru noua bancă;
- b) Material indetultor pentru asigurări, ca să putem susține noi, cu publicul nostru, banca noastră proprie și
- c) Persoane destoinice, cari să conducă cu deplin succes noua instituție.

Asupra acestor chestiuni d-nul V. C. O. promite a reveni.

Spicuiți

din noile legi asupra chestiunii țărănești în România.

II. Noua lege pentru învoelile agricole.

(Continuare).

Cap. IV. Muncile agricole.

— Învoelile de munci agricole nu se pot face decât în bani; se va putea însă prevedea ca prețul muncii să cuprindă sau nu hrana țaranului.

Asemenea învoeli nu pot fi îndeplinite decât în localitatea pentru care au fost contractate și numai pentru lucrarea cuprinsă în contracte.

Ele nu pot fi cedate, în nici un caz, decât de proprietarul sau arăndașul actual celui ce i-ar urmă în exploatarea moșiei.

Piata muncilor trebuie să se efectueze numai în bani; ea nu poate fi înlocuită prin nici o altă contravaloare, ca jetoane¹⁾, mărfuri, beuturi, etc. Nu se poate stipula ca țaranii să-și procure îmbrăcămintea, alimentele, instrumentele, etc., la proprietar, arăndaș sau la persoanele desemnate de dânsii.

Aceste dispozițiuni nu privesc pe muncitorii străini, nici pe cei români învoiți chiar în timpul muncii.

Muncitorii agricoli tocmiți de proprietari și arăndași cu luna sau cu anul rămân supuși dispozițiunilor din legea servitorilor.

— Intrarea în țară a muncitorilor agricoli străini nu se va permite decât de Ministerul de interne și numai cu avizul Consiliului superior al agriculturii, după ce s'a constatat că, în regiunea respectivă, nu se găsește muncitori agricoli disponibili sau că cei disponibili s'au învoit deja. Această autorizare nu va fi valabilă decât pentru comuna pentru care s'a dat.

— Este interzis proprietarilor și arăndașilor, sub pedeapsă dela 200—500 lei amendă, a învoi țărani sau muncitori agricoli cu ajutorul mijlocitorilor profesionali cari nu au o autorizațiune legală și cari ar fi de altă naționalitate decât a muncitorilor ce se aduc; mijlocitorii profesionali neautorizați vor fi supuși la o amendă de 200 lei.

— Fiecare țaran, care se învoește pentru a munci pe pământul unui proprietar sau arăndaș, este obligat să aibă un libret de munci agricole, după modelul ce se va publica de Ministerul de agricultură.

Acest libret va fi eliberat de Secretarul comunei domiciliului țaranului și va forma pentru el un certificat de identitate față de orice proprietar sau arăndaș care ar voi să-l învoiască.

În libret se vor trece pe rând, și legalizate, pe deoparte rămășițele de muncă din anul precedent, întinderea de pământ luată în dijmă sau în bani dela proprietar sau arăndaș, muncile învoite, timpul aproximativ și locul unde trebuiesc executate și sumele ce țaranul are de luat; iar pe de altă parte muncile făcute și banii primiți.

— Secretarul comunal va ține un registru anual special în care se vor trece imediat muncile contractate în localitate sau în altă parte de țaranul domiciliat în comună. Libretul va purta numărul corespunzător al partidei fiecărui țaran învoit și va reproduce întocmai inscripțiunii din registru.

Libretul costă 20 bani.

— Țaranul care, peste puterile lui de muncă, s'ar fi învoit la mai mulți proprietari sau arăndași,

¹⁾ Jetoane, bucăți de metal, de fildeș etc. ce servă a marca și socoti la joc, la cumpărări etc.

fără să fi putut executa muncile contractate, va fi răspunzător de daunele cauzate.

— Proprietarul sau arăndașul, care va fi ademenit țăranii învoiați aiurea, va fi supus la o amendă de 200—500 lei, fără prejudiciul daunelor-interese cătră cel păgubit.

— Proprietarul sau arăndașul care, în invoieală, ia asupra sa hrana țăranului, va fi obligat să înscrie în contract tainul¹⁾ (de pâine sau de mălaiu, legume, pește, carne, etc). În invoieala hranei cu ziua se va arăta numărul mâncărilor zilnice.

Hrana va fi întotdeauna evaluată în bani în contract.

Hrana va fi bună, sănătoasă și indestulătoare. În caz contrar, țăranul poate cere Primarului să constate că hrana nu corespunde acestor condițiuni și, în acest caz, să-i fie plătită în bani.

— Proprietarul sau arăndașul e obligat să îngrijească în timpul muncilor de starea sanitară a țăranilor din alte localități ce întrebuințează. El e dator să înștiințeze de urgență pe medicul plăși, și să le procure dela dânsul medicamentele.

— Copiii supuși învățământului primar nu vor putea fi învoiați, decât conform unui regulament special, care va hotărî muncile agricole, la cari minorii vor putea fi învoiați, ce anume condițiuni și în ce timp al anului.

Cap. V. Dispozițiuni generale.

Durata contractelor. Invoelile agricole pentru arături, fânate sau pășune nu se vor putea încheia pe mai mult de 5 ani; iar cele pentru arat, semănat, grăpat etc. pe cel mult un an.

Anul agricol, determinat prin legea prezentă, începe la 1 Martie și se termină la sfârșitul lunii Februarie care urmează.

Contractele de invoieali se pot face după terminarea seceratului al anului curgător pentru anul următor.

— Contractele de lucrări agricole făcute de proprietar vor rămâne în ființă pe toată durata lor, față de oricine ar dobândi un drept de proprietate sau folosință, sub orice titlu.

— Când țăranul nu și-a îndeplinit îndatoririle, în ce privește buna cultură a pământului sau efectuarea muncilor la timp, proprietarul sau arăndașul poate cere Judecătorului de ocol rezilierea contractului. Asemenea și țăranii pot cere rezilierea²⁾ contractului pentru neîndeplinirea obligațiunilor contractate de proprietar sau arăndaș.

*

— *Opriri.* Invoelile agricole nu se pot face decât prin contracte autentice în conformitate cu dispozițiunile legii de față, încheiate între proprietari, arăndași sau împuterniciții lor.

Sunt interzise în aceste contracte:

- clauzele penale și cele de solidaritate;
- orice dări suplimentare în natură sau în bani.

Contractele agricole cari cuprind stipulațiuni contrarii legii de față sunt nule de drept.

Nu se va da curs reclamațiunilor cari, deși conforme acestei legi, nu sunt însă întemeiate pe contracte scrise și autentificate.

— Pământurile luate de țăranii dela proprietari sau arăndași în întindere până la 20 hectare, nu se vor putea subarândă, afară numai în caz de deces,

¹⁾ Porțiune anumită.

²⁾ Anularea.

de infirmități sau în alte cazuri de forță majoră constatată de Primar.

*

— *Măsurătoarea* pământurilor date țăranilor în arândă sau în muncă pe bani nu se va putea face decât cu măsura metrică oficială, uniformă pentru toată țara.

— La fiecare primărie rurală va trebui să se aștepte cel puțin câte un exemplar din fiecare fel de măsurile următoare: un metru de fer, un lanț, o panglică de metal de zece metri și, după localitate un dublu decaltru pentru cereale cu aparatul de încărcare sau o basculă romană, cari toate vor purta mărcile legale de verificare.

Întrebuințarea de alte măsuri se va pedepsi cu două sute lei amendă, iar măsurătoarea se va face din nou de autoritatea comunală cu măsurile oficiale și după normele legale.

— Autorul unei măsurători false și complicitii lui, pe lângă pedeapsa prevăzută de art. 336 și 337 din codul penal, vor fi supuși, în folosul comunei, la o amendă egală cu de 10 ori valoarea pagubei ce va rezulta pentru reclamant, cum și la plata cheltuelilor de constatare.

*

— *Măsurări pentru îmbunătățirea culturii.* Pentru a se putea folosi de islazul comunal, țăranii sunt obligați a cultiva cel puțin 10 arii plante speciale pentru nutreț de fiecare cap de vită mare. Statul, prin Ministerul de domenii, va da gratuit sămânța necesară.

Nu sunt supuși acestei obligațiuni țăranii cari nu au pământ propriu sau islaz comunal potrivit pentru semănatul plantelor de nutreț, sau cari n'au dobândit dela proprietar sau arăndaș pământ spre cultivare.

În timp de 10 ani, întinderile cultivate, fie de țăranii, fie de proprietari sau arăndași, cu plante de nutreț pentru vite, vor beneficia de o primă corespunzând cu o reducere de 50% din impozitul funciar.

De aceeași primă vor beneficia și întinderile întrebuintate ca islazuri comunale.

— Țăranii sunt obligați a cultiva o întindere oarecare de zarzavaturi trebuincioase familiei lor.

Acei cari nu vor fi următorii acestei obligațiuni nu se vor folosi de islazul comunal.

— Țăranii sunt obligați a face pe locurile arândate în dijma sau în bani semănăturile prevăzute în contract și a se supune tuturor condițiunilor de bună cultură, precum și planului de rotație adoptat de proprietarul sau arăndașul moșiei, afară de cazurile când ar interveni o bună înțelegere sau în cazuri de forță majoră.

Țăranii sunt obligați a primi mașinile de semănat în rânduri, pe cari proprietarii sau arăndașii le vor pune gratuit la dispoziție.

*

— *Comisiuni regionale.* Se înființează în fiecare județ o comisiune alcătuită din 5 membrii și anume: Inspectorul agricol, doi delegați ai proprietarilor și doi delegați ai țăranilor. Delegații proprietarilor și ai țăranilor, cum și câte 2 suplenți se aleg pe timp de 5 ani.

Această comisiune va constata pe regiuni:

a) Limitele între cari au variat prețurile în momentul muncilor în ultimii trei ani, și pe această bază va fixa prețurile sub cari nu se vor putea face invoelile contractuale;

b) Cantitatea diferitelor munci ce se pot executa într-o zi de cătră un bărbat, o femeie sau de cătră minori;

c) Prețurile peste cari nu se poate ridica arândarea pământurilor în bani, precum și dijma cea mai mare ce se poate lua;

d) Prețurile maxime de pășunat pe cap de vită și pe hectar, precum și numărul vitelor ce pot intra la hectar, ținându-se samă de calitatea pământului de islaz.

Aceste prețuri vor fi aprobate de Consiliul superior al agriculturii, care va avea dreptul a le modifica prin decizii bine motivate.

Țăranii vor avea dreptul de pășunat, până la facerea arăturilor, pe miriștile și porumbiștile cultivate de ei în dijma sau în bani, în proporție cu partea ce-i revine fiecăruia.

— Prețurile stabilite de Comisiunea regională sunt valabile pe 5 ani.

— Inspectorul agricol va cere Comisiunii regionale să fixeze, unde va fi nevoie, taxele ce se pot percepe pentru adăpători, taxe ce nu vor putea, în nici un caz, reprezenta decât cheltuielile ce și-a impus proprietarul pentru crearea și întreținerea adăpătorilor.

Deciziunile Comisiunii regionale vor fi apelabile înaintea Consiliului superior al agriculturii, care va putea fixa alte prețuri prin decizii motivate.

Drumurile cari duc la adăpători se vor declara, unde va fi nevoie, de utilitate publică, conform dispozițiilor legii drumurilor. Despăgubirea cuvenită se va plăti de comună.

Membrii comisiunii vor primi o diurnă de 10 lei de ședință și cheltueli de deplasare în caz de ceretări în județ.

* BCU Cluj / Central

— *Consiliul superior al agriculturii și Inspectorii agricoli.* Se înființează pe lângă Ministerul de agricultură o Comisiune permanentă, care va purta numele de „Consiliul superior al agriculturii”. Membrii acestei Comisiuni, în număr de 5, vor fi numiți prin decret regal, după propunerea Ministrului de agricultură, autorizat prin jurnal al Consiliului de Miniștri. Ei vor fi numiți pe termen de 15 ani.

Ei vor fi retribuiți cu câte 1500 lei lunar.

Cancelaria Consiliului se va compune dintr'un director, retribuit cu 700 lei lunar, un secretar statistic, cu 300 lei, registratorul arhivar, cu 250 lei și copistul, cu 120 lei lunar.

Aceste retribuițiuni se vor plăti din bugetul Ministerului de agricultură.

Atribuțiunile Consiliului sunt:

De a îndruma și controla activitatea Inspectorilor agricoli și, în caz de necesitate, de a cere Ministrului de agricultură revocarea sau destituirea lor;

De a controla diferitele organe însărcinate cu aplicarea legii invoelilor agricole și a veghia la stricta aplicare a acestei legi.

Consiliul superior al agriculturii va judeca în apel contestațiunile țăranilor, arândașilor sau proprietarilor împotriva deciziunilor Comisiunilor regionale, în toate cazurile prevăzute în această lege.

Inspectorii agricoli vor fi numiți de Ministrul de agricultură după recomandarea Consiliului superior al agriculturii, sub autoritatea cărui vor funcționa. Retribuțiunea lor, de 700 lei lunar, se va face din fondul special ce se va deschide în bugetul Ministerului de agricultură.

(Se continuă).

Explicarea novejii legii execuționale.

(Sfârșit).

La § 25. La licitații oferentul trebuie să întreprindă vadiul îndată la suma corăspunzătoare ofertului făcut. Această dispoziție împiedecă încâtva abuzurile, ce se făceau până acum la licitații. Anume conform § 172 a legii execuționale executul are drept a designa parțela, care dorește să se liciteze mai întâiu. Angajă un om cunoscut (așanumit „Strohmann”) care apoi oferă pentru o parțelă neînsemnată o sumă mare, din care să acopere pretenziunea și astfel licitația se sistă; vadiul fiind și așa mic nu jucă rol. Acum vadiul e a se întregi îndată la licitație la suma corăspunzătoare prețului oferit. Așa d. ex. dacă vadiul de 10% e după prețul strigării — de K 200 și cineva oferă pentru realitate K 10,000 are să întreprindă imediat vadiul la K 1000. Nu se poate însă nega, că prin aceasta licitantul totdeauna trebuie să ducă cu sine sume mari de bani, prin cece se îngreunează licitația. Dacă vreun licitant nu întreprinde vadiul se consideră ofertul său de anulat și nu mai poate licita mai departe, vadiul depus însă nu-l pierde.

Dacă în un asemenea caz nu se face ofert nou, se consideră de cumpărător oferentul anterior.

La § 26. Dispoziția, că imobiliile supuse la darea de chirie de casă să nu se poată vinde sub jumătate, — iar alte imobiliile sub $\frac{2}{3}$ -a parte a prețului de strigare, va duce în praxă la multe neajunsuri. Mai ales acele imobiliile, cari constau din fabrici sau alte așezăminte industriale, vor avea un preț de strigare mare, așa că nu se va ajunge la licitare minimul poftit de lege și se poate întâmplă, ca creditorul să nu-și poată încasa din motivul acesta pretenziunea.

Alt neajuns este, că i-se deschide executului posibilitatea, ca prin o a treia persoană („Strohmann”) să cumpere la licitație realitatea cu un preț urcat și să între în posesiune; ratele ce urmează nu le plătește și astfel e a se cere o nouă licitație; dacă prețul de strigare e mare, aplicând dispoziția acestui § și la o licitație nouă, — la care nu se poate ajunge prețul minimal prescriș, — cumpărătorul vechiu rămâne în posesiune.

Contra acestei anomalii numai așa ne vom putea apăra, dacă se insistă, ca în condițiile de licitațiune să se enunțe, că cumpărătorul numai după plătirea unei părți anumite a prețului poate intra în posesiunea realității.

§-ul 27. Acest § conține inovațiuni esențiale așa:

1. La plusoferte speșele de licitație, cari sunt a se anticipă trebuie să atingă cifra speșelor, cari au fost la licitația premergătoare.

Până acum suma speșelor, ce trebuiau anticipate nu a fost fixată în lege și astfel se întâmplă, că judecătoriile pe motivul, că speșele sunt prea puține, respingeau plusofertele, sau cereau întregirea, anticiparea speșelor.

2. Speșele de licitație le suportă de aci încolo cumpărătorul; — până acum le suportă sub orice condițiuni plusoferentul.

3. Plusofertul nu trebuie înaintat în formă legalizată, căci e destulă dovadă de seriozitate dacă să depune vadiul și anticipațiunea de speșe din partea plusoferentului.

La § 28. Sămânța pentru 12 jug. îi compete executului și atunci, când dela punerea sub sequestru a uzufructului până la culegerea bucatelor nu a trecut o lună. Din dispoziția aceasta rezultă, că curatorul

va fi necețitat să răscumpere sămânța dela execut, dacă nu ti succede să amâne culegerea bucatelor atâta, ca să treacă terminul de o lună.

§ 31. Conține dispozițiile de tranziție. Referitor la acestea am dat explicațiile necesare, cu ocazia publicării ordinațiunii ministeriale privitoare la punerea în lucrare a novejlei execuționale. *D. Rațiu.*

Răspuns Domnului P. Cosma.

Primim dela d-l A. Vlaicu următorul articol-răspuns adresat d-lui P. Cosma, cu rugarea să-l publicăm în coloanele Revistei noastre.

Nu-i refuzăm cererea, ținem însă a constată, că articolul d-lui Cosma a fost numai un răspuns al directorului executiv al „Albinei“, la un articol prin care d-l Vlaicu a atacat acest institut și nu un atac al d-lui Cosma contra d-lui Vlaicu, care, suntem siguri, că nici cu articolul-răspuns actual nu va putea convinge pe nimeni, că procedura sa contra „Albinei“ a fost obiectivă și loială.

Iată răspunsul:

Am stat mult foarte mult, la indoială, dacă și ce să răspund d-lui P. Cosma, directorului „Albinei“, la cele publicate față de mine în Nr. 34 din 23 August 1908 al „Revistei Economice“. Cauza acestei ezitări a fost: pe deoparte individualitatea titanică a adversarului, cu care trebuie să angajez o luptă neegală; pe de altă parte interesul cel mare public, căruia mai bine eră să-i putem ambii servi, decât să-i stricăm. În fața acestor datorii publice se înălțau însă datorii tot atât de sfinte pentru mine și inerente naturii omenestii: voința de a fi! Și acest spirit de conservare și existență este singurul motiv, care m'a determinat a eși pe teren contra acelor, cari cu atât aparat mi-au jurat peirea morală și au țesut liga de exterminare.

Imi dau bine seamă și de mărimea primejdiei și de porunca severă a datoriei, de a-mi apăra cel mai scump avut, *existența mea morală*, dar am mângâierea că: cine învinge fără primejdie, triumfează fără cinste și glorie! Eu unul nu sunt fătul norocului, n'am avut unchiu sau alte rudenii și sprijinitori, cum au avut de pildă mulți alții și chiar și domnul P. Cosma*), cari să mă înalțe la pozițiunea mea de azi, ci fiecare pas a trebuit să-l cuceresc cu muncă uriașă din noapte până în noapte și cu sudori de sânge și după aceasta să port luptă desperată pentru a-mi apăra fructul modest al ostenelelor mele în contra droaiei de individeoși și crotropitori fără suflet. Aci să se caute și noima și justificarea răspunsului meu, la care nu eu am aruncat mânușa, ci ea mi-s'a aruncat în față și am fost silit să o ridic.

Mai întâiu trebuie să regret din inimă, că „Revista Economică“ deschide o polemie și apoi dânsa produce întunec impregiurul cetitorilor săi, nepublicând în întregime răspunsul meu, pe care-l condamnmă și dânsa și domnul P. Cosma atât de aspru. Ca să lămurese opinia publică, — firește după capul și convingerile mele, — am cerut ospitalitatea „Telegrafului

*) Noi așa știm că d-nul Cosma eră deja advocat de mai mulți ani în 1868 când, ca deputat congressional și ca notar al aceluia și al Comisiunii care a studiat și prelucrat elaboratul metropolitului Șaguna, a conlucrat la facerea statutului organic, al cărui original sancționat de Maj. Sa Impărat și Regele nostru este subscris de metropolitul Șaguna, ca președinte și de *Parteniu Cosma*, ca notar al congresului. Atunci d-l Cosma nu eră în nici un nex de cuserie cu metropolitul Miron, la care țintește d-l Vlaicu, voinđ a da să priceapă lumea, că numai grație acestei cuscrii ar fi ajuns d-l Cosma la poziția și reputația de care se bucură astăzi înaintea Românilor. *Nota Redacțiunii.*

Român“, care a și început publicarea în Nr. 84 din 31 Iulie a. c. Dar deja după publicarea părții prime au intervenit inzistințe și considerațiuni de ordin atât de înalt, încât nu le puteam disconsidera și astfel am sistat continuarea publicării cu rezerva, că în momentul când voi mai fi atacat, fie fâțiș, fie mascat să trec peste orice rezerve și să dau publicității și cece de astădată am suprimat. Până când însă publicul mare stă în fața unui lucru necunoscut, după mintea sănătoasă, nici „Revista Economică“ nici domnul P. Cosma n'au îndreptățirea a-l declara de calomni tendențioase, fără a-și atrage observațiunea că asemenea afirmațiuni sunt curate vorbe de clacă. Și ca să poată face asemenea declarațiune întemeiată, datorie aveă și are „Revista Economică“ să publice întreg răspunsul meu.

Mult mă mir, cum un om reputat până acuma cu logică de fer ca domnul P. Cosma, se contrazice atât de bătător la ochi, când D-sa taxează de o imprudentă articolul publicat în Nr. 29 al „Revistei Economice“, dar în acelaș timp D-sa comite o imprudentă și mai mare, o provocare și un atac nepermis la adresa mea. Să-l li îmbărbătat la aceasta oare incetarea publicării în „Telegraful Român“? Nu-mi vine a crede, căci la vârsta dânsului astfel de jocuri tinerestii sunt neadmisibile. Aci numai o legătură firească poate fi: asocierea cu cei mulți contra celui hilit. O greșală senilă o țin eschisă. Și dacă aceasta i-a fost intențiunea, atunci și-a greșit ținta și va trebui să-mi permită a-i răspunde și cu toată deferența cuvenită.

Domnul P. Cosma repetează în mai multe rânduri, că am folosit acest pretext pentru a mă „expectora“ contra institutului „Albinei“, din cauza luptei personale înversunate, ce aș purta-o cu dirigentul „Filiialei“ ei din Brașov și în societate și în presă și prin corporațiunile bisericestii și pe la judecătoria*. Aci D-sa se găsește într'o mare rătăcire și poate cu voință. Căci il invit pe d-l P. Cosma să-mi dovedească un singur caz, când eu aș fi pășit contra „Albinei“, ba mai mult, să-mi dovedească un singur caz, când aș fi atacat eu măcar și pe cei mai înversunați dușmani ai mei. Dincontra eu îi pot servi cu zeci de cazuri, în cari eu am fost silit să iau numai defensiva. Că în legitimă apărare n'am cruțat pe dușmani, căci nu de adversari se tractă, și că am aplicat lovituri poate prea dureroase, e prea firesc lucru, după ce știam la ce mă pot aștepta într'o astfel de luptă de exterminare.

Mai vorbește domnul P. Cosma de o satisfacție primită pentru insultele, de cari am fost împărțit în „Revista Economică“, uită însă s'o spună: dela cine, când și unde mi-s'a dat acea satisfacție. Cu astfel de captații se pot prinde numai naivii. Nu sunt nici acționari și mulțumesc lui Dumnezeu nici debitor al „Albinei“, dar să-mi permită d-nul P. Cosma să am totuș un nex cu acest institut. Precum d-sa pretinde să considerăm „Albina“ de cecece este, un institut public al neamului românesc, tot asemenea să-i placă a și permite să se facă cea mai severă controlă și cea mai subiectivă critică din partea fiecărui membru al neamului românesc.

Se miră domnul P. Cosma, că mi-a dat ospitalitatea „Telegraful Român“. Dar oare care gazetă cinstită și conștie de datoria sa publicistică înăbușe vocea celui năpăstuit și acuzat, și-l condamnă fără să-i audă apărarea? Aci mă provoc la un caz dintre cele mai clasice. În „Lupta“ au apărut mai anul trecut o serie de articoli sub titlu „De pe galeria sinodului“ îndreptați direct în contra capului bisericeii noastre și

în contra bisericii noastre întregi. Ei bine, acei arti- coli numai vaza și renumele bisericii noastre nu le aveau în vedere, ci tocmai contrarul. Acei articoli de subminare într'adevăr nu merituau să vadă lumina zilei. I-a suprimat redacțiunea aceluia ziar, sau imputatu-i-a cineva publicarea? Și acum pun întrebarea: este oare „Albina“ mai mult decât biserica noastră întregă? Ba merg cu un pas mai departe: cine a făcut imputări „Revistei Economice“ pentru articolii publicați în contra ideii de înființare a băncii culturale? Au doară o bancă a unei archidieceze întregi e un institut mai puțin românesc decât „Albina“? Iată deci, că și aici domnul P. Cosma dă greș, când face recrimațiuni „Telegrafului Român“ pe acest motiv. Fie însă liniștit domnul P. Cosma, că va veni rândul și altor gazete și chiar și „Deșteptării“ să publice „Lămuririle“ mele, aceasta însă nu la îndrumarea, nici la porunca nimărui, ci când alte organe își vor fi uitat de datoria lor de onoare.

Articolul meu din chestiune n'a fost menit să ceară consimțământul nimănui, prin urmare nici al „Telegrafului“ nici al „sferelor mai înalte bisericesti și în primul loc al I. P. S. Sale Mitropolitului“, ci a avut chemare să mă justifice și să limpezească o situațiune. Dar la rândul meu mă cuprind mirarea de dragostea și importanța, ce D-Sa o dă faptului — *presupus dar nedovedit* — că „cel dintâi care s'a indignat de articol“ a fi I. P. S. Sa, care imediat ar fi dispus ca să se curme publicarea“. Dacă I. P. S. Sa ar fi făcut acest lucru din inițiativă proprie și *nu la intervențiune*, ar dovedi pur și simplu mai multă perspicacitate și mai mare durere de inimă pentru „Albina“, de cât însuși conducătorul ei, care pe de o parte n'a putut stăpâni pe funcționarul său, redactor la „Revista Economică“ să nu comită o imprudență atât de mare și care peste aceasta nu s'a putut stăpâni pe sine a nu mai turna oleiu pe focul deja incins. Dacă însă ar fi făcut-o la insistință, a dovedit principiul evanghelic „aruncă cu pâine în ceice te bat cu pietrii și iubește și ocrotește pe cei ce te hulesc!“

Caracteristică este și întrebarea: „Ce l-a îndemnat pe d-l redactor al „Tel. Rom.“ să se amestece unde nu-i fierbe oala și ca pe organul oficios al archidiecezei să-l degradeze la rolul de *loc deschis* pentru toată lumea, dacă aceea se freacă de „Albina“? Nu cumva unui redactor nu-i fierbe oala la redacțiunea unui ziar? Și de când „Albina“ a devenit un „noli me tangere“ pentru toată lumea?

Ce privește *tripla alianță* de gazete și de persoane, în care ne rangează domnul P. Cosma, nu mă supără de loc, ci am de obiectat, că judecarea rea a faptelor unui om e rezervată de regulă posterității și dacă putem compara lucruri mici cu fapte mărețe, imi iau voie să-i reamintesc numai pățania D Sale proprie dela masă cu ferictul Gozdsu, când i-a întins să cetească gazeta, în care eră hulit în modul cel mai infam...

Domnul P. Cosma strigă „Heureka“, că aș fi falsificat și intervertit cuvintele „de-a fi putut aplica *astfel o lovitură institutului* «Albina» și aș fi zis «o astfel de lovitură». Nude *cualificarea* loviturii e vorba, stimabile domnule Cosma, ci de faptul: a fost aceasta sau n'a fost *o lovitură pentru „Albina“*. Că și eu am considerat-o de pișcătură de purece, rezultă din împrejurarea, că întregii chestiuni nu i-au dat atâta importanță.

Caracterizarea faptului meu, că prin el am aplicat „o lovitură Albinei“ revine cu tot dreptul de paternitate redactorului „Revistei Economice“, care e func-

ționar înalt al „Albinei“, și în măsură de a cunoaște toate tainele și păsurile ei. Deci declararea de calomnii tendențioase să o adreseze domnul P. Cosma funcționarului său, care poate inconștiu a pus în circulațiune ceva, ce trebuia retăcut.

De încheiere țin să constat, că considerațiunea și deferența, care am avut-o totdeauna și i-am dovedit-o și publice domnului P. Cosma în considerarea activității și meritelor D-Sale netăgăduite, nu mă iartă să-l urmez pe aceeași cale a insultelor, pe care a alunecat D Sa, deși la o vârstă atât de înaintată, care a priori eschidează această posibilitate. Față de un astfel de adversar ca D-Sa nu-mi rămâne decât să le consider ca efluxul unei iritațiuni regretabile și să le declin dela mine cu toată hotărârea. De altcum după declarațiunea de răsbouiu atât de categorică și de neașteptată din partea „Revistei Economice“ și a domnului P. Cosma sunt sigur, că voi avea ocaziune a mă talmăci la înțelesul tuturor...

Brașov, 15 Septembrie 1908.

Arseniu Vlaicu.

La observările d-lui Vlaicu, cari privesc direct redacțiunea noastră ținem a reflecta pe scurt, că noi n'am deschis nici o polemie cu D-Sa, ci ne-am ocupat numai cu o faptă condamabilă a D-Sale, cu care ne-am fi ținut de datorie a ne ocupa și atunci, când ar fi comis-o altul, și publicându-i lămuririle referitoare la meritul chestiunii suntem siguri a fi făcut tot ce se putea pretinde în mod echitabil dela noi.

În fine aște d-l Vlaicu și fiecine, că Redactorul acestei Reviste nu este funcționarul d-lui Cosma, ci al institutului ce acesta îl conduce, și că în ce privește redactarea acestui organ, cum am mai accentuat de repetiteori, este în deplină neatârnamare atât de „Albina“, cât și de directorul său.

Competința de timbru a avizurilor.

Am anunțat într'un număr anterior al nostru că „Asociația regnicolară a comercianților ungari“ a adresat ministrului de finanțe un memorandum, în care între altele a cerut, ca să se recunoască scutirea de timbru a avizurilor înaintate la judecătoria ca acuize a anunțărilor făcute pe baza § 21 a novelei execuționale și dacă aceasta nu s'ar putea să se ia pentru ele numai competența simplă.

Cererea a fost implinită în parte, căci ministrul de finanțe a trimis în zilele trecute la toate direcțiunile financiare din țară o ordinațiune prin care dispune ca oficiile de dare să fie îndrumate a încasa pentru avizurile netimbrate *numai competența simplă*, iar unde pentru netimbarea avizurilor s'ar fi luat drept, acela să se șteargă din oficiu.

„Asociația regnicolară a comercianților ungari“ precum se anunță, voiește să provoace de altcum pri- vitor la timbrarea avizurilor o deciziune principială a *Judecătoriei administrative*, căci este de părere că acelea, neputând fi cualificate ca rubre, ci ca decisuri, — sunt scutite de timbru.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 8 Octomvrie 1908.

Dela ultimul nostru raport săptămânal incoace situația pieței internaționale de bani arată puține schimbări. Recentele evenimente politice, au impus ce este drept oarecari rezerve cerurilor financiare, cu toate acestea marile trebuințe ridicate față de piața de bani au fost satisfăcute fără greutate și fără a produce perturbațiuni, dovadă că situația este în general favorabil apreciată.

În piața internă de bani, cum am zis și în raportul nostru trecut, cererile de ultimo au fost foarte mari și Banca Austro-Ungară a ajuns la o circulație de bancnote supuse la contribuție în sumă de K 109 mil., ceea ce a îndemnat conducerea Băncii de emisiune a semnală, că dacă situația nu se va schimba spre mai bine, va fi silită a proceda la urcarea etalonului, care de altcum în Viena cotează la băncile private $3\frac{7}{8}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Mugurul“, însoțire economică, comercială în Elizabetopole a convocat pe 17 crt. o adunare generală extraordinară cu următoarea ordine de zi: Modificarea §§-ilor din statute: a) referitor la responsabilitatea membrilor însoțirii și b) referitor la repășirea membrilor.

AFACERI DE DARE.

Novela execuțională și incassarea dărilor. Ministrul de finanțe a adresat tuturor autorităților financiare și comunale și oficiilor de dare orășenești o *ordinațiune*, conținând îndrumări pentru aplicarea novelei execuționale la *execuțiunile pentru dări*. Conform ordinațiunii: §§ 2, 3, 6—8, 10—13, 15, 16 și 18 sunt normative și pentru cazuri de incassare forțată a restanțelor de dare. Dispoziția cuprinsă în punctul 18 al §-ului 2, în sensul căreia: vitele, uneltele economice etc. necesare pentru cultivarea unei moșii de 12 jug. sunt scutite de execuțiune se aplică, din considerații de echitate, și la incassarea dărilor. La secuestrarea *semințelor* dincontra se va urmări și în viitor amăsurat § 60 al legii execuționale vechi din 1883, mai favorabil pentru execut.

CRONICA.

Catedră de jurnalistică comercială s'a înființat de curând la școala superioară de comerț din Berlin, care în anul școlar 1907/8 a avut în două cursuri 1667 de ascultători.

„Bukarester Tageblatt“ — *rectifică*. Într'un număr dela finele săptămânii trecute „Buk. Tageblatt“ rectifică pe baza rapoartelor primite dela „Albina“, aserțiunile sale eronate privitoare la acest institut, față de care cum asigură, are stimă și simpatie și constată totodată, că, „A“ nu face politică și că procedura ei față de clienți, fără deosebire de naționalitatea aceloră, este în toată privința neexceptionabilă.

„Casa Rurală“ din România și-a început activitatea la 1 crt. Operațiunile ei sunt de două feluri: fonciare și de bancă. Prin cele dintâi „Casa Rurală“ va servi ca mijlocitor la cumpărări de moșii pe seama sătenilor, iar operațiunile de bancă constau din acordarea de împrumuturi agricultorilor (proprietari și arăndași), pe cambii cu sau fără garanții, pe efecte publice sau primite, ca garanție de stat.

Datoria publică a României. Guvernul român procedează de prezent la emisiunea unui împrumut de 70 milioane lei cu dobândă de 4%. Din acest prilej nu va fi fără interes a ști care este actualmente situațiunea datoriei publice a României.

După datele oficiale publicate de ministerul finanțelor, datoria publică a Statului român la 1 Aprilie 1908 se urcă la suma de 1,412,752,229 lei 70 bani.

La aceeași dată din 1907, această datorie eră de 1,421,824,804 lei 40 bani. În cursul anului financiar 1907—1908 s'au amortizat deci titluri în valoare de 22,642,574 lei 70 bani, și datoria s'a redus la suma de 1,399,182,229 lei 70 bani, la care se mai adaugă noile împrumuturi contractate la Casa de Depuneri, în cursul acestui exercițiu, de 13,570,000 lei, din care 8,500,000 lei pentru plata unei părți din datoria sătenilor pentru porumb și 5,070,000 lei pentru expoziția din 1906, așa că ajungem la totalul indicat mai sus de 1,412,752,229 lei 70 bani.

Firme insolvente:

Sovánka Péter, comerciant în Brașov.

Heller Ignác, comerciant în Kézdivásárhely.

Lustig Abraham, comerciant în Oradea-mare.

Firme falite:

Jurovich Ferencz, comerciant în Ohababistra, tribunalul în Caransebeș, însinuarea pretenziunilor până la 15 Decemvrie a. c. licuidarea în 10 Ianuarie, alegerea comitetului concursual în 13 Ianuarie 1909.

BIBLIOGRAFIE.

„Munca“, revistă pentru meserii, industrie comerț și economie în Sebeșul-săsesc. Am primit la redacție Nrul 1 din aceasta revistă, a căreia apariție apropiată am anunțat-o și noi în numărul nostru penultim. — Vom reveni.

„Sfatul Poporului“ este titlul unei noue foi exclusiv populare, ce va apărea cu începere dela 1 Octomvrie a. c. săptămânal în Lugos. Va aduce literatură populară, industrie și comerț, sfaturi economice și sociale. Redactor este d-l Ioan Rodina.

Sumar.

Un institut de asigurare românesc. — Spicuri din noile legi asupra chestiunii țărănești în România. — Explicarea novelei legii execuționale. — Răspuns Domnului P. Cosma. — Competința de timbru a avizurilor. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Mugurul“. — *Afacere de dare*: Novela execuțională și incassarea dărilor. — *Cronică*: Catedră de jurnalistică comercială, „Bukarester Tageblatt“ — rectifică, „Casa Rurală“ din România, Datoria publică a României. — Firme insolvente. — *Firme falite*. — *Bibliografie*: „Munca“, „Sfatul Poporului“.

„TOVĂRĂȘIA AGRICOLĂ“
pentru agric. magazin și anticipațiuni în Sebeșul-săsesc.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **cassar** la „Tovărășia agricolă“ pentru agricultură, magazin și anticipațiuni din Szászsebes se publică concurs cu termenul până la 31 Octomvrie a. c.

Salar anual Cor. 1200 și tantiema statutară.

Alesul are să depună cauție de Cor. 1000 la cassa institutului și a intra în funcțiune imediat.

Sebeșul-săsesc, în 3 Octomvrie 1908.

Nr. 137 (1—1)

Direcțiunea.

„VLADEASA“, inst. de credit și economii B.-Huedin.

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Vladeasa“ din B.-Huedin publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil**.

Reflectanții, cari au satisfăcut obligămintului militar activ și sunt în stare a lucra independent la toți ramii de operațiune, sunt rugați a-și da concursurile scrise cu mâna proprie și instruate cu testimoniu despre absolvarea vre-unei școale comerciale superioare, atestat despre praxa de până aici, atestat de botez și moralitate până în 30 Octomvrie 1908 la direcțiune.

Salar anual K 1200, bani de cuartir 16% a salariului și tantiema statutară.

După serviciu de un an va putea fi denumit definitiv.

Postul este a se ocupa imediat după denumire.

B.-Hunyad, în 6 Octomvrie 1908.

Nr. 139 (1—1)

Direcțiunea.

„DRĂGANUL“, institut de credit și economii în Beiuș.

CONCURS.

Institutul de credit și economii „Drăganul“, societate pe acții în Beiuș, publică concurs pentru ocuparea postului de **practicant** pe lângă salar începător de K 60 la lună.

Rugările să se înainteze până în 1 Noemvrie st. n. 1908.

Postul este a se ocupa imediat după alegere.

Beiuș, la 8 Octomvrie st. n. 1908.

Nr. 140 (1—2)

Direcțiunea.

„CODREANA“, institut de credit și economii în Băsești.

CONCURS.

Direcțiunea inst. de credit și economii „Codreana“ societate pe acții din Băsești (com. Szilágy) publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant** dotat cu salar anual de K 800.

Concurenții să-și trimită ofertele cel mult până în 15 Octomvrie st. n. la direcțiunea institutului, având să dovedească cu atestate în regulă: că au absolvat vre-o școală comercială superioară, și că posed, pe lângă limba maternă română, limba maghiară și germână în vorbire și scriere. Postul este a se ocupa după alegerea concurentului, numai decât.

Băsești, la 25 Septemvrie 1908.

Nr. 135 (2—2)

Direcțiunea.

„ECONOMUL“, institut de credit și economii în Cluj.

CONCURS.

La centrala noastră este de ocupat un post de **contabil**, retribuit cu salar anual începător maximal de K 2000 și cuartir liber la institut sau echivalentul de K 500, plus tantiemă.

Reflectanții au să-și înainteze până în 18 Octomvrie a. c. în persoană subscrisei direcțiuni petițiile lor, — indicând minimul ofertelor lor referitoare la salar și bani de cuartir, — instruite cu documente, prin cari să-și dovedească atât pregătirile teoretice de bancă, cât și cele practice, precum și cunoașterea limbilor uzitate.

Postul e de a se ocupa imediat după numire.

Cluj, la 5 Octomvrie 1908.

Nr. 138 (1—1).

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 (41—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipototecelor și reduceri conziderabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.